

Het Vrouwelijke en het Mannelijke in balans

Pleidooi voor een levengevende verbintenis

Colofon

ISBN: 978 94 6365 304 6

1e druk 2021

© 2021, Ineke Verdoner

Exemplaren zijn te bestellen via de boekhandel

of rechtstreeks bij de uitgeverij:

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Vormgeving binnenwerk en omslag: Evelien Veenstra

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Het Vrouwelijke en het Mannelijke in balans

Pleidooi voor een levengevende verbintenis

Ineke Verdoner

Inhoud

Proloog	11
<i>Woman~Heart Spirit</i>	13
Voorwoord	15
Deel 1 Waarom	19
<i>The times they are a-changin</i>	19
1.1 Aanleiding	20
Herinnering	23
Inspiratie	25
<i>All by myself</i>	29
1.2 Hoe het begon	29
1.3 Gezin van herkomst	33
Vader: Izaak Verdoner, roepnaam Jo	33
Moeder: Geertruida Clasina Verdoner-Booms, roepnaam Trees	39
Zus	45
Broer	46
Het gezin als leerschool	48
Verder	50
<i>Imagine</i>	51
1.4 Opgroeien	51
Paultje	51
Schoolstrijd	54
Seksisme	55
Bewustwording	56
Conclusie deel 1	58

Deel 2 Over vrouwen, mannen en alle andere seksen	59
<i>Je bent zo mooi anders dan ik</i>	59
2.1 Wat is vrouwelijk, wat is mannelijk?	59
Energie: v/m	61
Je wordt niet als vrouw/man geboren ...	63
Archetypes	64
De basis van onze informatie	66
Gesprek met Adelheid Roosen	68
Handelingsbekwaam	71
Feminiene en masculiene culturen	73
Berichten uit de 21ste eeuw	74
<i>Those were the days</i>	77
2.2 Tijdsbeeld	77
Na de oorlog	78
Internationale verbindingen	79
Feministische Oefengroepen Radicale Therapie	80
Feminisme als beweging	84
Maatschappelijke veranderingen	86
The age of Aquarius	87
2020	88
<i>Working class hero</i>	91
2.3 His story	91
De man op 1	92
Leiden en lijden	92
Man-agement	96
Verandering van tijdperk	99
Gesprek met Jan Rotmans	100

<i>It's a New Day</i>	105
2.3 Her story	105
Me, myself and I	106
Voor altijd de dochter-van	108
Moederschap	111
Vrouwen en werk	114
Vroedvrouwen	117
Voorbij lijden	120
Over bevrijding: Gesprek met Sarah Jens	123
Conclusie deel 2	128
Deel 3 De Hoekstenen van het patriarchaat	129
<i>Poen</i>	129
3.1 Geld	130
Kopen, kopen, kopen	131
Business	133
Economie en ecologie	134
<i>Fluiten</i>	138
3.2 Macht	138
Binnenshuis en buitenshuis	141
Gebruik en misbruik van macht	143
<i>What's love got to do with it?</i>	146
3.3 Seks en seksualiteit	146
Onbekend terrein	147
Van gêne naar schaamteloos	151
It's still a men's world	153
Intimiteit	154
Conclusie deel 3	157

Deel 4 De Tussentijd	159
<i>Macho</i>	159
4.1 Mannenwereld	160
Mannen komen van Mars?	160
Giftige mannelijkheid	161
Silo-thinking	162
Broederschap	165
Gesprek met Jos Kester	165
Nieuwe mannelijkheid	172
Mannen anders in beeld	173
Conclusie	175
<i>Mountainsong</i>	176
4.2 Vrouwenlevens	176
Voorbij feminisme en emancipatie	177
De Vrouwengelofte	178
Vrouwen in de politiek	180
Seks-specifieke (gezondheids)zorg	184
Bedrijfs-leven	187
Kennis en weten	189
Conclusie deel 4	195
Deel 5 Helen	196
<i>Put a woman in charge</i>	196
5.1 Waarom en waarom NU?	197
Wat is samen?	199
De energie van de Grootmoeders	201
Gesprek met Jens van Tricht	203

<i>Yes, We Can</i>	214
5.2 De som der delen	214
Een matrilineaire ordening	214
In Transitie	215
Taal als tool	217
Influencers	219
Randvoorwaarden	221
Gelijke waardigheid	225
Gesprek met Caroline Wiedenhof	226
Geven en ontvangen	228
Liefde	229
Conclusie deel 5	231
<i>The woman in your life</i>	232
Nawoord en Dank	232
Citaten en bronnen	236

Proloog

De verloskundige maakte de eerste echo.

“Wil je weten of het een jongen of een meisje is,” vroeg ze. Mijn dochter knikte gretig. De sensor gleed over de koude gel op haar opbollende buik en de vreemde zwart/wit beelden van het binnenste binnen werden zichtbaar op het scherm. Ik dacht onwillekeurig aan het liedje dat ik ooit schreef naar aanleiding van mijn eigen zwangerschap:

*buik, buik bolle buik ...
eerst zwom je rondjes in mijn buik,
-wanten, kralen, warme kruik
toen werd het er wat nauw
-wonderwegen, tovervrouw
je groeide want je at er alles wat je nodig had
mijn buik niet meer van mij, want daarin woonde jij
-rustig, roestig, rijstebrij*

Het was even zoeken voordat de vage contouren zichtbaar werden van het wezen dat haar baby zou worden, haar zoon. Mijn adem stakte even. Het was een jongen?!

Ik herinner me mijn verwarring nog goed; tot nu toe had ik, zonder dat ik me er van bewust was, aangenomen dat mijn dochter ook weer een dochter zou krijgen; wij waren immers een ‘vrouwenfamilie’. Maar de verloskundige had het gezegd: het is een jongen!

In een flits drong het tot me door hoe het werkte, aannames.

Dat er dingen zijn waar je niet bij stilstaat, omdat je je er niet bewust van bent.

Ik had zonder dat ik het wist, geleefd met het idee dat ze een meisje zou krijgen. Mijn dochter was zelf ook enigszins verrast; we keken elkaar heel even aan: een jongen! En onmiddellijk volgde de vreugde; het was niet langer meer een foetus, het was een kind, een zoon!

Toen we buiten stonden vroeg ik: “Blij?”

“Ja! Alles lijkt goed, ik voel me goed én héérlijk dat het een jongen is,” zei ze en dat kwam uit de grond van haar hart.

“Jij was ook even verrast, toch?” Ik knikte en vertelde haar over mijn onbewuste aanname. “Maar weet je, ik voelde meteen wat er zo onverwacht extra heerlijk is aan dat het een jongetje is,” zei ze. “Jongens hebben, meer nog dan meisjes, hun vader nodig. Dan kunnen ze jongensdingen doen. Dat is belangrijk voor allebei. En ... dan heb ik ook tijd om mijn dingen te doen; werken, studeren. Whatever!”

Als de snelle denker die zij is had ze het allemaal in één oogopslag overzien, het toekomstige gezinsleven met een zoon. Want ze weet van de ruimte die een kind inneemt, vooral die eerste jaren en vooral in het leven van vrouwen.

Ze weet over mijn moederschap; de moeite om de zorg voor een kind te combineren met de dingen die ik ook wilde doen. Ze weet hoe het zit met de rollen van vrouwen en mannen en het effect daarvan op de wereld. De hele reis die ik net als andere vrouwen gemaakt had naar het moederschap en zo zou het haar ook vergaan. Dat wist ik zeker.

We liepen naar de koffietent op de hoek, genietend van al het nieuwe en het vertrouwde en er schoot me een zin te binnen uit het gedicht dat ze voor me had geschreven:

‘Moeders die dochters en dochters die moeder zijn’.

Woman~Heart Spirit

*The woman~heart spirit was created by the Creator
a long time ago in order to nurture children,
animals and plants, trees and rocks, and also
men, who resisited the softening of their wild nature.*

*The woman~heart spirit roamed the deserts and the mountains
looking for ways to create awareness,
the food the earth needed for survival,
and the recognition of beauty in the land.*

*The woman~heart spirit was wild, untamed
like the river and the wind
who taught her knowledge of a certain kind,
different from the knowledge of men or children.*

*The woman~heart spirit became the guardian
of language and music and the stories
needed by the birds and animals and people, as
the world changed and imagination dried up.*

*The woman~heart spirit became the keeper of compassion,
strong, yet invisible, the connection between
all living things. The woman~heart spirit
is nothing more than love, overlooked when the world began.*

Dancing Moons
Nancy Wood

Voorwoord

Iedereen heeft in haar of zijn leven een thema; soms is het onderverdeeld in subthema's, maar in wezen zijn de onderwerpen die alsmaar blijven opduiken in je leven, terug te brengen tot één centraal motto.

Mijn thema is het leven van vrouwen; vrouwen en carrière, moederschap, sisterhood, op alle fronten zijn dit zaken die mij altijd weer boeien. Samen te vatten onder het hoofdstuk 'vrouwen' met als context: haar maatschappelijke positie wereldwijd. En omdat we momenteel twee seksen (h)erkennen in dit aardse, is dat thema direct en in alle subthema's verbonden met mannenlevens en alle onderwerpen die dáár weer mee annex zijn.

Hoe meer ik vorderde op mijn reis naar dit boek, hoe meer ik me realiseerde dat ik dit kan schrijven omdat ik me bewust ben van mijn immer aanwezige betrokkenheid bij dit onderwerp. Altijd heb ik gezien waar en hoe vrouwen verwelkomd, geweerd of genegeerd werden. Informatie over rolpatronen is een vanzelfsprekend onderdeel van de coaching en trainingen die ik geef en mijn eigen bewustzijn rondom de betekenis van het vrouw-zijn blijft nog altijd groeien!

Dit boek komt voort uit Verlangen; het verlangen naar een andere ordening waarin het 'ik' en het 'wij' weer op een natuurlijke wijze met elkaar verbonden zijn. Waar een persoon een heel mens is, die niet per sé een 'andere helft' hoeft om compleet te zijn. Waarin de waarde van vrouw-zijn en man-zijn ondergeschikt is aan de unieke mens die je bent. Waarin geen rangorde heerst die verdeelt, maar het individu zich deel weet van het geheel, onafhankelijk van sekse, oorsprong, leeftijd en wat al niet meer.

Als vrouw heb ik mij ogenschijnlijk ongehinderd kunnen ontwikkelen in de opstuwende cultuur van het Europese westen van na de Tweede Wereldoorlog.

Inmiddels weet ik dat mijn altijd sluimerende 'is this all there is?' heeft liggen wachten om klaarwakker te worden. Nee, dit is niet alles wat er te be-leven valt. Want een

tweede drijfveer om dit boek te schrijven is het gevoel van urgentie; ik wacht er al mijn leven lang op dat rondit wordt erkend hoezeer vrouwen als tweederangs burgers worden beschouwd en behandeld; dat wordt begrepen en herkend dat er geen vooruitgang kan zijn in de wereld zonder de kracht van feminiene energie. Dat het leven vanuit alleen mannelijke waarden onvolledig is en geen toekomst heeft. Dat samenwerking tussen vrouwen en mannen aan de basis ligt van duurzame verandering op alle terreinen. En dan bedoel ik een samenwerking die uitgaat van de totale gelijkwaardigheid van beiden; naast elkaar, met ruimte en respect voor ieders bijzondere eigenheid.

Voorbij de soms schamele aanvullende rollen die vrouwen al eeuwenlang krijgen toebedeeld, als kan een mens, ongeacht haar of zijn sekse, niet vol-ledig en autonoom zijn!

Met alle veranderingen die gaande zijn in de wereld passen de definities die we tot nu toe gebruiken als vrouwelijk en mannelijk niet meer. Het wordt steeds helderder dat deze duiding enerzijds uitgeholde containerbegrippen zijn geworden en anderzijds beknellen, door de beelden en betekenissen die er door de eeuwen heen aan gegeven zijn.

Ik wil herstel van de authenticiteit en de oorspronkelijke betekenis van ‘Het Vrouwelijke’ en ‘Het Mannelijke’ met als doel een ander wereldbeeld. Ik ben op zoek naar een nieuw paradigma dat vooruitblijkt op een toekomst waarin heelheid én complementair zijn aan elkaar de natuurlijke ordening is.

Daarvoor ben ik te rade gegaan bij mijzelf; over wat ik denk, voel en weet, wat de invloeden zijn van mijn gezin van herkomst en het tijdsgewricht waarin ik ben opgegroeid en leef. Daarnaast heb ik allerlei bronnen geraadpleegd en informatie uitgewisseld met andere vrouwen en mannen over ‘mijn thema’. Sommige gesprekken/interviews waren zo betekenisvol, dat ik delen daarvan, met goedkeuring van de gesprekspartners, een plaats heb gegeven in dit boek en ik hoop dat ieder er haar of zijn eigen verhaal aan toevoegt.

Daarmee wordt het geheel meer dan de som der delen.

Want het is mijn diepe wens dat de verkenningen die ik heb gedaan en beschrijf mogen bijdragen aan een vernieuwende, inspirerende inhoud op het leven van vrouwen, mannen en alle levende wezens waar dan ook op deze prachtige planeet Aarde.

Het is tijd!

Aho!

Deel 1   **Waarom**

*... Come senators, congressmen, please heed the call.
Don't stand in the doorway,
don't block up the hall
For he that gets hurt will be he who has stalled,
The battle outside ragin'
Will soon shake your windows and rattle your walls
For the times they are a-changin'*

*... Come mothers and fathers throughout the land
And don't criticize what you can't understand
Your sons and your daughters
Are beyond your command
Your old road is rapidly aging
Please get out of the new one
If you can't lend your hand
For the times they are a-changin'.*

uit: *The times they are a-changin*

Bob Dylan - 1964

In dit eerste deel zal ik ingaan op de ontstaansgeschiedenis van dit boek. De waarnemingen die ik deed tijdens mijn jeugd en in mijn gezin van herkomst maakten mij nieuwsgierig naar de posities die vrouwen en mannen innemen in de wereld.

Het gezin, de samenleving en de tijd waarin ik opgroeide hebben mij laten zien dat er grote verschillen waren en zijn tussen wat vrouwen doen en wat mannen doen. Daardoor ben ik me gaan afvragen waarom dit zo is en op zoek gegaan naar antwoorden.

1.1 Aanleiding

Ik bekijk de rol en positie van vrouwen en mannen door de ogen van een vrouw, eind zestig, geboren in Amsterdam. De naweeën van de oorlog waren voelbaar in de behoefte om vooral vooruit te kijken en de nieuwe invloeden die de bevrijders van de andere kant van de oceaan meebrachten waren zeer welkom.

Mijn leven begon in die tijd. Een beloftevolle tijd voor mijn ouders, die net als velen de behoefte hadden om de donkere jaren achter zich te laten. De economie trok aan, er was werk en hoewel dat toen zeker nog niet voor iedereen haalbaar was, kochten mijn ouders vlak na mijn geboorte een auto. Het was de tweede auto in de straat waar wij woonden. Ze konden zich dat permitteren omdat mijn vader, met verstand van techniek, het onderhoud voornamelijk zelf deed.

Op woensdagmiddag keken wij als kinderen televisie bij de burens en ik herinner me verschillende kooplui die aan de deur hun waren bezorgden; als de bloemenman de straat in kwam hoorde je zijn luide stem dwars door de ramen, die nog van enkel glas waren. “Móóóie gladióóólen!” riep hij en de melkboer kondigde zijn komst aan met een grote bel. Dan kwamen de huisvrouwen uit hun huizen en afhankelijk van de onderlinge verhoudingen maakten ze een praatje met elkaar bij de bakfietsen. En ja, in de trappenhuisen rook je de doorgekookte spruitjes, maar er hing ook verandering in de lucht.

Het was eind september 2013 toen ik de eerste letters van dit boek op papier zette. Ik woonde in een heerlijk huis in een klein dorp vlakbij Leeuwarden. Nog geheel onwetend over het avontuur waar ik aan begon had ik besloten een boek te schrijven. Achteraf gezien was er geen directe aanleiding; het was meer mijn altijd aanwezige irritatie over de bestaande verhouding tussen vrouwen en mannen en welke invloed dat heeft op alles wat er speelt in deze steeds sneller veranderende wereld.

Ik werd me steeds bewuster van de vragen waar ik geen antwoorden op vond. Vragen als: waarom zijn het vooral mannen die de besluiten nemen over onderwerpen als vrede en veiligheid, onderwijs, ontwikkelingssamenwerking, gezondheidszorg, samenleving, economie, politiek, dus eigenlijk over alles.